

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003266

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-10-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №129-к від 14.08.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глущенко Микола Павлович

2. Mykola P. Hlushchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 30-07-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: АТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України"

Код за ЄДРПОУ: 37243279

Місцезнаходження: вул. Саксаганського, 1, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство аграрної політики та продовольства України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 5995

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.63, 10.63.25, 10.63.01

Тема дисертації:

1. Захист трудових прав і законних інтересів працівників в умовах поширення нестандартної зайнятості
2. Protection of labour rights and legitimate interests of workers in the context of the spread of precarious employment

Реферат:

1. Дисертацію присвячено особливостям сучасного механізму захисту трудових прав і законних інтересів в контексті розвитку нестандартної зайнятості, а також проблемам реалізації індивідуальних та колективних фундаментальних трудових прав працівників, залучених до нестандартної зайнятості. У Розділі 1 дисертаційної роботи здійснено аналіз сутності механізму захисту трудових прав і законних інтересів в аспекті розвитку нестандартних форм зайнятості. Зазначено, що механізм захисту трудових прав і законних інтересів – гнучка система, яка трансформується під впливом цифровізації суспільства і праці, розвитку нестандартних форм зайнятості, дією правового режиму воєнного часу, і реагує на зміну суспільно-політичних і соціально-економічних відносин змінами її елементів – законодавства у сфері праці, видів форм захисту трудових прав і законних інтересів, суб'єктів захисту трудових прав і процедур захисту.

Запропоновано розглядати механізм захисту в трудовому праві як поєднання: (1) права особи на захист, (2) правових норм, якими врегульоване право на захист і його реалізація, (3) форм і способів захисту, (4) процедур захисту, (5) суб'єктів (учасників трудових правовідносин, які мають право на захист, та органів державної влади, судів, інших інституцій, уповноважених здійснювати захист трудових прав і законних інтересів). Акцентовано увагу на комплексному характері поняття захисту прав і законних інтересів у трудовому праві. Досліджені категорії «законний інтерес» і «суб'єктивне право», запропоновано розмежовувати трудовий законний інтерес та суб'єктивне трудове право за змістовними і формальними критеріями. Змістовними критеріями є: (1) сутність законного інтересу і суб'єктивного права, (2) зміст законного інтересу і суб'єктивного права, (3) поведінка кореспондуючого суб'єкта у правовідносинах, що виникають внаслідок реалізації законного інтересу або реалізації суб'єктивного права, (4) структура законного інтересу і суб'єктивного права. До формальних критеріїв належать: (1) формальна юридична визначеність законного інтересу і суб'єктивного права, (2) деталізація їх закріплення в праві, (3) ступінь гарантованості і забезпеченості правом. Розділ 2 присвячений поняттю нестандартної зайнятості, її формам і впливу на реалізацію та захист прав працівників, залучених до нестандартної зайнятості. Визначено, що нестандартна зайнятість – це збірний термін, що охоплює собою форми зайнятості, відмінні від стандартної за одним чи кількома критеріями. На підставі аналізу наукових праць у сфері нестандартної зайнятості виявлено принцип формулювання поняття нестандартної зайнятості «від протилежного»: будь-які форми організації праці, які відрізняються від постійної (безстрокової) роботи на умовах повного робочого часу за місцем знаходження і під контролем роботодавця, – вважаються нестандартною зайнятістю. Запропоновано авторське визначення поняття нестандартної зайнятості як форми організації праці у вигляді трудових відносин, відмінних від стандартних, та/або відносин фіктивної самозайнятості, за яких існує економічна залежність через особисте виконання особою роботи (надання послуг) для одного і того ж замовника на регулярній основі за винагороду, що є її єдиним або основним джерелом доходу. Запропоновано класифікувати нестандартні форми зайнятості за критерієм їх законодавчого (правового) закріплення. До регламентованих законодавством належать: гнучкий режим робочого часу; надомна робота; дистанційна робота; робота на умовах неповного робочого часу; робота на умовах трудового договору з нефіксованим робочим часом (робота за викликом), робота на підставі строкового трудового договору; тимчасова і сезонна зайнятість; праця гіг-спеціалістів; позикова праця (аутстафінг, аутсорсинг, лізинг персоналу); праця за цивільноправовими договорами. До нестандартних форм зайнятості, не врегульованих законодавством, ані трудовим, ані будь-яким іншим, належать: платформенна робота сервісів з доставки товарів та перевезення пасажирів (праця на цифрових платформах), нетворкінг, коворкінг, діяльність в R&D офісах; незареєстрована зайнятість у формальному секторі (тіньова зайнятість). Форми нестандартної зайнятості за критерієм їх правової визначеності варто розмежовувати на стабільні і нестабільні (прекарні). Законодавчо регламентовану нестандартну зайнятість можна вважати стабільною, оскільки передбачені юридичні гарантії такої зайнятості, а нерегламентована правом нестандартна зайнятість завжди має прекарний характер, є нестабільною, з огляду на відсутність будь-якого законодавчого унормування та гарантій для осіб, які залучені до такої зайнятості.

2. The dissertation is focused on the peculiarities of the modern mechanism of protection of labour rights and legitimate interests in the context of development of precarious work, as well as the problems of implementation of individual and collective fundamental labour rights of workers engaged in precarious work. Chapter 1 of the thesis analyses the essence of the mechanism for protection of labour rights and legitimate interests in terms of development of non-standard forms of employment. It is noted that the mechanism for protection of labour rights and legitimate interests is a flexible system which is transformed under the influence of digitalisation of society and labour, development of non-standard forms of employment, and the wartime legal regime, and responds to changes in socio-political and socio-economic relations by changing its elements - labour legislation, types of forms of protection of labour rights and legitimate interests, subjects of labour rights protection and protection procedures. The author proposes to consider the mechanism of protection of rights in labour law as a combination of: (1) the right of a person to protection, (2) legal provisions which regulate the right to protection and its exercise,

(3) forms and methods of protection, (4) protection procedures, (5) subjects (participants to labour relations which have the right to protection, and public authorities, courts and other institutions authorized to protect labour rights and legitimate interests). The author focuses on the complex nature of the concept of protection of rights and legitimate interests in labour law. The author examines the categories of "legitimate interest" and "subjective right" and proposes to distinguish between labour legitimate interest and subjective labour right by substantive and formal criteria. The substantive criteria are: (1) the essence of a legitimate interest and a subjective right, (2) the content of a legitimate interest and a subjective right, (3) the behaviour of the relevant subject in legal relations arising out of the exercise of a legitimate interest or exercise of a subjective right, (4) the structure of a legitimate interest and a subjective right. Formal criteria include: (1) formal legal certainty of the legitimate interest and subjective right, (2) detail of their entrenchment in law, (3) degree of guarantee and security of law. Chapter 2 of the research is devoted to the concept of precarious work, its forms and impact on the exercise and protection of the rights of workers engaged in precarious work. It is determined that precarious work is a collective term which encompasses forms of employment which differ from standard employment by one or more criteria. Based on the analysis of scientific works in the field of precarious work, the author establishes that domestic researchers formulate the concept of precarious work "from the opposite": any forms of labour organisation that differ from full-time work with subordination to the employer are considered to be precarious work. The author offers his own vision of the concept of precarious work as a form of labour organisation in the form of labour relations other than classical labour relations or self-employment relations, in which there is an economic dependence of an employee on an employer through personal performance of work (provision of services) on a regular basis for remuneration. The author proposes to classify non-standard forms of employment according to the criterion of their legislative (legal) regulation. Those regulated by law include: flexible working hours; home-based work; remote work; part-time work; work under an employment contract with non-fixed working hours (on-call work), work under a fixed-term employment contract; temporary and seasonal employment; work of gig-specialists; borrowed labour (outstaffing, outsourcing, personnel leasing); work under civil law contracts. Non-standard forms of labour that are not regulated by law, either labour or any other, include: platform work of services for the delivery of goods and passenger transportation (work on digital platforms), networking, coworking, activities in R&D offices; unregistered employment in the formal sector (shadow employment). According to the criteria of their legal certainty, forms of precarious work can be classified as stable and unstable (precarious).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Глущенко М.П. Роль профспілок у захисті трудових прав в умовах розвитку цифрової економіки. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18. Економіка і право. 2021. Випуск 36. С. 24-31.
- Глущенко М.П. Захист прав працівників у випадку призупинення дії трудового договору в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Том 1. № 74. С. 176-182.
- Глущенко М.П. Реалізація основних принципів та прав у сфері праці у викликах поширення нестандартних форм зайнятості. Науково-практичне видання «Право та інновації» Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України.

2023. № 3 (43). С. 75–82.

- Глущенко М.П. Трансформація механізму захисту трудових прав в Україні у викликах нових змін у сфері праці. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 1/2024. Розділ 5 Трудове право. С. 238-243.
- Глущенко М.П. Легалізація нестандартної зайнятості в Україні: визначення пріоритетів // Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (2 квітня 2021 року). Харків, 2021. С. 156-159.
- Глущенко М.П. До питання визначення та співвідношення понять нестандартної, нестійкої та прекарної зайнятості // Українське суспільство в умовах транзиції: сучасні виклики та напрямки розвитку в 2 т. : матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (м. Одеса, 24 травня 2021 р.) / уклад.: Ю.Д. Батан, В.С. Кучерявенко, К.В. Савон та ін.; за ред. М.Р. Аракеляна, К.І. Спасової. Т. 2. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 178-181.
- Глущенко М.П. До питання про роль профспілок у захисті трудових прав в умовах трансформації ринку праці // Основні напрямки захисту прав громадян України на працю та соціальний захист в умовах євроінтеграції : тези доп. і наук. повідомл. учасників XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 8 жовт. 2021 р.). Харків: Право, 2021. С. 222-225.
- Глущенко М.П. Деякі питання реалізації права працівника на захист у випадку призупинення дії трудового договору // Сімнадцять юридичні читання «Правничо-політичні цінності як фактор демократичного розвитку України: матеріали Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 24-25 листопада 2022 р.). Нац. педагогічний ун-т імені М.П. Драгоманова. С. 100-103.
- Глущенко М.П. Основоположні принципи та права у сфері праці у викликах поширення нестандартної зайнятості // Правові виклики сучасності: вплив інформаційних технологій на приватноправові і публічно-правові відносини: матеріали IV Міжн. наук.-практ. онлайн конф. (м. Чернівці, 24 листопада 2023 р.). Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С. 258-260.
- Глущенко М.П. Правове регулювання роботи за викликом: досвід окремих країн ЄС та України // Політика та право в умовах дії воєнного стану: пошук рішень: матеріали Міжн. наук. конф. УДУ імені М.П. Драгоманова (Київ, 23 квітня 2024 р.). С. 236-239.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U102857; 0122U201164

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сімутіна Яна Володимирівна

2. Yana V. Simutina

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7579-187X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вишневецька Світлана Василівна

2. Svitlana V. Vyshnovetska

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8482-7942

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, буд. 1, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гетьманцева Ніна Дмитрівна

2. Nina D. Hetmantseva

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6143-1627

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свічкарьова Ярослава Віталіївна
2. Yaroslava V. Svichkarova

Кваліфікація: к.ю.н., доцент, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8068-6249

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трунова Галина Анатоліївна
2. Halyna A. Trunova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1829-2561

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пархоменко Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пархоменко Наталія Миколаївна

